

DIAGNOSTIKA A LÉČBA STREPTOKOKŮ SKUPINY B V TĚHOTENSTVÍ A ZA PORODU

REVIZE DOPORUČENÉHO POSTUPU 2013

A. Měchurová, J. Mašata, V. Unzeitig, P. Švihovec

Streptokoky skupiny B

- **Screening:**
 - kulturační vyšetření ve 35. – 37. týdnu grav.
 - Odběr vzorku se provádí kombinovaným stěrem (**vaginorektálním**) jednou štětičkou z postranních stěn dolní třetiny pochvy a následně z rekta - jedním tahem z vagíny přes perineum na anus
 - indikováno **u všech žen**
 - **výjimka:** GBS **pozitivní kultivace moči** v průběhu stávajícího těhotenství

Streptokoky skupiny B

Informace o pozitivním výsledku screeningového vyšetření GBS

- Bude-li kultivace scr. **GBS pozitivní**, je lékař těhotenské ambulance **povinen**:
 - **zaznamenat výsledek** do těhotenské průkazky včetně zjištěné citlivosti a případné alergie na PNC
 - výsledek kultivačního scr. GBS je **validní 5 týdnů** po jeho odběru

Streptokoky skupiny B

- Lékař je rovněž **povinen** o výsledku a přínosu i riziku intrapartální ATB profylaxe **informovat** pacientku
- **Poučit** ji o nutnosti **příchodu** k přijetí na porodní sál již při začátku porodní činnosti
- Možno **provést** peripartální ATB **profylaxi** v plném rozsahu

Streptokoky skupiny B

Odpovídající prepartální ATB profylaxe GBS

- k porodu došlo > 4 hodiny od aplikace 1. dávky ATB

ATB profylaxe je indikována je-li:

- **pozitivní** výsledek GBS **scr.** v současné graviditě (mimo def. případů porodu per s.c.)
- **GBS bakteriurie** zachycená kdykoliv v průběhu současného těhotenství
- předchozí **dítě s invazivní GBS infekcí** v novorozeneckém věku

Streptokoky skupiny B

- **neznámý výsledek** GBS scr. při zač. porodu (kultivace neprovedena, není k dispozici, negat. výsledek > 5 týdnů) a současně
- + **přítomný některý z RF:**
 - porod před 37. týdnem gravidity
 - **PROM před > 18 hodinami**
 - febrilie matky (teplota > 38°C)
 - porod dítěte s časnou formou GBS onem.
 - pozitivní rychlotest na GBS (nenahrazuje kult. screening)

Streptokoky skupiny B

ATB profylaxe není indikována, je-li:

- GBS scr. negativní 35. - 37.t.t.
- Porod **per s.c.** před nástupem porodní činnosti a zach. VP bez ohledu na výsledek GBS scr.
- Pozitivní GBS scr. **v předchozím těhotenství** (pokud nejsou zároveň přítomny indikace i v této graviditě)
- GBS bakteriurie **v předchozím těhotenství** (pokud nejsou přítomny indikace i v této graviditě)

Streptokoky skupiny B

Lék 1. volby

- Penicilin G i.v.
- Iniciální dávka 5 milionů IU, dále 2,5 mil. IU po 4 hod.
- Neporodí-li žena do 8 hodin od iniciální dávky, doporučujeme prodloužit interval podání na 2,5 mil. IU každých 6 hodin do porodu plodu (nebo do zjištění negativity screeningového vyšetření)

Streptokoky skupiny B

Možná alternativa

- **Ampicilin** – 2 g i.v., dále 1 g po 6 hodinách do porodu

Volba ATB při alergii na penicilinovou řadu (pacienti s nízkým rizikem anafylaxe či nevěrohodnou alergickou anamnézou):

- **Cefalosporiny 1.generace** i.v. (cefazolin, cefalotin)
- Iniciální dávka 2g i.v., dále 1g v intervalu 8 hodin až do porodu plodu

Streptokoky skupiny B

- **Pacienti s vysokým rizikem anafylaxe**
(anafylaxe, angioedem, urtica, respirační distres po podání PNC v anamnéze):
- **Klindamycin i.v.** iniciální dávka **900 mg i.v.**, dále 900 mg i.v. v intervalu 8 hodin až do porodu
- **Erythromycin** - 500 mg i.v. po 6 hodinách do porodu plodu

Streptokoky skupiny B

- **Vankomycin**
- (pouze jako „rezervní ATB“ pro pacientky s vysokým rizikem anafylaxe a prokázanou rezistencí k předchozím ATB)
- 500 mg i.v. po 6 hodinách do porodu, nebo 1g po 12 hodinách i.v.
- **Ampicilin + Gentamycin** - < sepse o 86 %

Streptokoky skupiny B

GBS scr. a prepartální ATB profylaxe u žen s PPI
($< 37+0$) bez PPRM

- Při příjmu nabrat scr. GBS a zahájit ihned GBS profylaxi
- U ženy, která rodí, ponechat GBS profylaxi do porodu
- U ženy, která nerodí, nebo, která má negativní scr. přerušit GBS profylaxi (obv. po 48 hod.)

Streptokoky skupiny B

- Další postup se řídí výsledkem GBS scr.:
 - při **pozitivním** výsledku scr. **podat** GBS profylaxi při **začátku porodu**
 - při **negativním** výsledku scr. **nepodávat** GBS profylaxi u porodu
- je nutné opakovat GBS scr. **nejpozději za 5 týdnů** od původního vyšetření
- nebo **v 35.-37. t.** gravidity, pokud do té doby nedojde k porodu

Streptokoky skupiny B

GBS scr. a prepartální ATB profylaxe u žen s PPI (<37+0) a PPR0M

- při příjmu **nabrat scr. GBS** a zahájit **ATB profylaxi GBS** (ATB léčbu pro oddálení porodu při PPR0M)
- při probíhajícím porodu **ponechat GBS profylaxi do porodu**
- pokud neprobíhá porod, ponechat GBS profylaxi **po dobu 48 hodin (výsl. kultivace)** a dále pokračovat v ATB terapii pro oddálení porodu (obv. 7 dní)

Streptokoky skupiny B

- Další postup se řídí výsledkem GBS screeningu:
 - při **pozitivním** výsledku scr. nasadit opět **GBS profylaxi** při začátku porodní činnosti
 - při **negativním** výsledku scr. **není** při nástupu porodní činnosti **GBS profylaxe indikována**
 - ve vzácných případech **dlohodobého** pokračování těhotenství s **pPROM** - u těchto těhotných je nutné **opakovat GBS scr.** nejpozději za 5 týdnů od původního vyšetření, nebo **v 35.-37. týdnu** gravidity, pokud do té doby nedojde k porodu

Literatura:

Prevention of Perinatal Group B Streptococcal Disease, Revised Guidelines from CDC, 2010